

■ **خودسازی انقلابی** (مجموعه آثار شماره ۲)

- ☐ مؤلف: دکتر علی شریعتی
 - ☐ ناشر: بنیاد فرهنگی دکتر علی شریعتی
 - ☐ حروفچینی و صفحه‌آرایی: حروفچینی هُما (امید سید کاظمی)
 - ☐ نوبت چاپ: اول، ۱۳۹۱
 - ☐ چاپ و صحافی: پژمان
 - ☐ شمارگان: ۲۰۰۰ نسخه
 - ☐ بها: ۸۰۰۰ تومان
 - ☐ شابک: ۹۷۸-۶۰۰-۵۳۶۵-۱۶-۰
 - ☐ مرکز پخش: شرکت انتشارات قلم
- تهران، تقاطع بهار و سمیه، ساختمان ایچ، طبقه همکف،
شماره‌ی ۶ تلفن: ۸۸۳۱۲۸۹۳ تلکس: ۸۸۱۹۱۶۲

■ **همه حقوق محفوظ است**

سرشناسه	: شریعتی، علی، ۱۳۱۲-۱۳۵۶.
عنوان و نام پدیدآور	: خودسازی انقلابی / تألیف علی شریعتی.
مشخصات نشر	: بنیاد فرهنگی دکتر علی شریعتی، ۱۳۹۲.
مشخصات ظاهری	: ۲۶۴ ص.
فروست	: مجموعه آثار؛ ۲.
شابک	: ۸۰۰۰۰ ریال : 978-600-5365-16-0
وضعیت فهرست‌نویسی: فیا.	
یادداشت	: کتاب حاضر در سال‌های مختلف توسط ناشرین متفاوت منتشر شده است.
یادداشت	: نمایه.
موضوع	: خودسازی (اسلام).
شناسه افزوده	: بنیاد فرهنگی دکتر علی شریعتی.
رده‌بندی کنگره	: ۱۳۹۲ ج. ۲ ش/ ۲۳۳/۷ BP
رده‌بندی دیویی	: ۲۹۷/۴۸
شماره کتابشناسی ملی	: ۳۱۵۱۴۶۵

فهرست

♦ یادداشت ناشر.....	۷	معراج و اسراء.....	۲۰۷
دبیاچه.....	۱۳		
چگونه ماندن.....	۱۷	♦ عکس برخی از نوشته‌ها.....	۲۱۵
عرفان، برابری، آزادی.....	۵۲	پیوست‌ها.....	
عشق، توحید.....	۷۹	♦ مآخذ.....	۲۲۹
آزادی، خجسته آزادی.....	۹۷	♦ یادداشت‌ها و توضیحات ناشر.....	۲۳۲
خودسازی انقلابی.....	۱۰۹	فهرست آیات قرآن.....	۲۴۱
بر در حق کوفتن حلقه وجود.....	۱۵۳	فهرست اسامی اشخاص.....	۲۴۲
سلام‌های نیاز.....	۱۶۳	فهرست اسامی اماکن.....	۲۴۶
حر.....	۱۷۵	فهرست اسامی کتب و نوشته‌ها.....	۲۴۸
شب قدر.....	۲۰۱	فهرست موضوعات، مفاهیم و تعبیرات.....	۲۴۹

جمله‌ای افزود، این کلمه را با دقت تمام در میان [] خواهیم گذاشت تا کوچکترین بهانه‌ای برای دخل و تصرف و دستکاری - ظاهراً بی‌غرضانه - نیز باقی نماند. بدین ترتیب، شاید شاگردان و دوستان و علاقه‌مندان آثار دکتر علی شریعتی بتوانند مجموعه حاضر را از لحاظ اصالت، مطمئن‌ترین مجموعه ببینند و با مراجعه به این چاپ موفق به کشف تحریف‌ها و تغییراتی گردند که ممکن است، در چاپ‌های پراکنده دیگر، از این پس، خودآگاه یا ناخودآگاه پیش آید.

چاپ جدید مشخصات و امتیازات زیر را نیز دربر دارد:

۱. کوشش می‌شود که تمامی مطالب مربوط به یک موضوع در یک مجلد، یا چند مجلد یا عنوان واحد طبع و نشر گردند. این کار، درواقع اجرای خواست شخص شریعتی است. (نگاه کنید به نخستین وصیت وی در مجموعه آثار، ش ۱). از هم‌اکنون - یعنی از نخستین چاپ این مجموعه - به اجرای این خواست دست می‌یازیم، ولی احتمال می‌دهیم که به علت پراکندگی مطالب و عدم توجه کامل به گردآوری آنها و یا دشواری‌های دیگر (ناشی از کار چاپ این طرح، در چاپ اول به کمال نرسد اما کوشش می‌کنیم در چاپ‌های بعد، نقایص احتمالی چاپ اول را برطرف کنیم، تنها نگرانی ما این است که در گردآوری کتاب‌های کوچک، زیر عنوان واحد، گه‌گاه، عناوینی پرمعنی - که برخی از آنها آموزنده و عبرت‌انگیزند - از دیده‌ها پنهان بمانند، اما در این زمینه هم امیدواریم که با دستیاری دوستان موفق شویم این‌گونه عناوین را به نحوی از انحاء در روی جلد عرضه نماییم و بدین سان، درخشندگی این وجهه کار او را نیز حفظ کنیم.

۲. کوشش دکتر علی شریعتی برای به کار گرفتن مفاهیم و المات و تعبیرات موجود در فرهنگ و معارف اسلامی، از موفق‌ترین کوشش‌ها در این زمینه است. توجه به این قسمت از کار وی نه از باب برجسته‌تر ساختن ارزش کار او که عمداً و اصولاً به منظور استفاده بیشتر و بهتر از این میراث و یادگیری و دنبال کردن این کوشش است.

در این زمینه اگر توفیق - از همه جهت - رفیقمان باشد، عزم و آهنگ‌مان بر آن است که در هریک از کتاب‌های این مجموعه، فهرستی نسبتاً کامل از مفاهیم و اصطلاحات و تعبیرات موجود در کتاب، به دست دهیم و در پایان کار یعنی پس از انتشار همه آثار نیز، کلیه این فهرست‌ها را در یک مجلد گرد آوریم. چگونگی تنظیم این فهرست، نحوه خواندن و پیدا کردن مفاهیم و ... را به اختصار در مقدمه فهرست‌ها - در پایان هر کتاب - بازمی‌گوییم.

با توجه به این مشخصات امیدواریم که حقوق ناشر بر این چاپ مورد احترام و رعایت آن‌ها که معتقد به این راه و رسم‌اند و یا فقط آزاداند قرار گیرد. اصرار در احترام و رعایت این حق صرفاً از آن‌روست که تا آنجا که ممکن است از آشفته‌کاری‌ها جلوگیری شود و این کار در صورتی ممکن و میسر است که پیش از همه و بیش از همه خودی‌ها و آن‌هایی که در قید و بند نفع مادی و سودجویی نیستند، به این حق احترام بگذارند و با قبول این روش در این راه یاری‌گر ما و همه علاقه‌مندان راه و رسم او باشند.

کتاب حاضر، که جزو دو قسمت آن، برای نخستین بار چاپ می‌شود، حاوی یک دیباچه و ده نوشته و گفته است که تقریباً تمامی آن‌ها از جمله کارهای دو سال آخر عمر دکتر علی شریعتی می‌باشد. شش قسمت از این یازده قسمت (دیباچه، عشق، آزادی، خجسته آزادی، خودسازی انقلابی، حر و شب قدر) جزو نوشته‌ها و پنج قسمت دیگر سخنانی‌اند که به مناسبت در جلسات خصوصی سال‌های ۵۴ و ۵۵ گفته شده و به همت یارانش ضبط گردیده‌اند. یکی از نوشته‌ها، یعنی حر نیز در شب عاشورای ۱۳۹۷ (۱۳۵۵) در منزل مرحوم محمد همایون از بنیانگذاران حسینیه ارشاد خوانده شده است.

در نقل مطالب تا جایی که ممکن بوده است دقت کرده‌ایم، و حتی در استخراج و نقل مطالب نواری سعی نموده‌ایم که نه تنها همه مطالب، بلکه تا حد ممکن طرز ادای مطلب و جنبه‌های انکاری و استفهامی و... را که از لحن کلام مستفاد می‌شوند، با کمک نقطه‌گذاری بنمایانیم.

هرچند که از لحاظ فرم، میان نوشته‌ها و گفته‌ها ناگزیر اختلاف وجود دارد، و حتی اختلاف سبک نوشته‌ای چون: آزادی، خجسته آزادی با دیگر نوشته‌ها روشن است، اما آنچه راهنمای ما در گردآوری همه این گفته‌ها و نوشته‌ها در یک مجلد بوده است محتوای آن‌ها و خط فکری‌ای است که مؤلف در همه آن‌ها تعقیب کرده است. دیباچه کتاب که از نخستین صفحات نوشته ما و اقبال وی گرفته شده است، پرده از رخ این کثرت ظاهری برمی‌گیرد و وحدت باطنی آن‌ها را جلوه‌گر می‌سازد. همان‌طور که انتخاب مطالب و گردآوردنشان در این کتاب از ما و با مسئولیت ماست، فصل‌بندی و تعیین جای آن‌ها از لحاظ تقدم و تأخر نیز از ماست.

پس از طرح مسأله چگونه ماندن کوشش کرده‌ایم که قدم به قدم پاسخ‌های مؤلف

را به مسأله‌ای که طرح کرده است بیابیم. یک قسمت از آن‌چه در اواسط گفتگوی اول :
 چگونه ماندن به صورت پاسخ عرضه می‌شود، در گفتار بعد عرفان- برابری- آزادی
 تفصیل می‌یابد، دو نوشته عشق- توحید، تبر ابراهیمی و آزادی و خجسته آزادی مستقلاً به
 دو بُعد از این سه بُعد می‌پردازند. نوشته خودسازی انقلابی پاسخ به قسمتی دیگر از
 همان مسأله مطرح در گفتار اول است و بازگشت مجددی است به سه بُعد عرفان و
 عدالت و آزادی و در عین حال عرضه چند راه و از جمله عبادت که دو گفته بعدی
 راجع به نماز، بدان مربوط می‌شوند و سرانجام حرّیکی از نمونه‌هاست که نخستین
 کلمات اولین گفتار بدان‌ها اشارت می‌کند و در طی کتاب نیز به عناوین مختلف مورد
 توجه قرار می‌گیرند. نوشته شب قدر و گفتگو راجع به معراج و اسراء نیز دو نکته‌ای را
 که در نوشته حرّ بدان‌ها اشاره شده است، کامل می‌کنند.

مآخذ نوشته‌ها و گفته‌ها را در بخش پیوست‌ها به دست داده‌ایم و عنوان‌هایی را
 که از ما بوده‌اند، مشخص ساخته‌ایم.

کلیه مطالبی که در زیر صفحات آمده‌اند اصولاً از مؤلف است. توضیحات و
 ارجاعاتی که در زیر صفحات آمده‌اند و از ما هستند با حرف ن و یا کلمه ناشر یا بنیاد
 مشخص شده‌اند.

والله الهادی الی السبیل الرشاد

اسفندماه ۱۳۵۶

دفتر تدوین و انتشار

مجموعه آثار معلم شهید، دکتر علی شریعتی